

tük el. A csatorna téglaboltozata 70 cm-es mélységnél jelentkezett. A torony déli falától északra, 110 cm-re, 64, illetve 78 cm-es mélységben jelentkező Wenkheim téglából rakott fal egy K-Ny irányú csatorna déli falának bizonyult. Kronológiai sorrendben újabb keletű kell, legyen az a téglából épített, mintegy – falazással együtt – 45–50 cm széles csatorna, amely a torony északi falával párhuzamosan, attól 50–55 cm-re fut.

A földszinti kapualj a két kapuívvel, a boltozattal, amelyet érdekes arányban egy boltív oszt meg, a fülkékkel és a meglévő átjáróval egyetlen építési periódusból valónak bizonyult. Később csak a fülkék ülőrészét bontották ki – mint láttuk, részben a vízelvező csatornarendszer építéskor – majd 1803 előtt elfalazták az É-i átjárót és jelenlegi formájában megépítették az emeletre vezető lépcsőt. Ennek bizonyára volt előzménye is, ezt azonban csak egy, az épület belső emeleti tereire is kiterjedő kutatás határozhatja meg.

GERELYES IBOLYA – FELD ISTVÁN

150. Gyula, 258. sz. lelőhely

(Békés megye) I

2000. június 19-én korábbi adattári feljegyzések nyomán helyszíni szemlét tartottam a Gyula–Elek határába eső lelőhelyen, melyről már 1971-ben és 1986-ban is tett bejelentést ifj. Hegedűs József, eleki lakos. 1971-ben földmunkával embercsontok és formátlan vasdarabok kerültek elő.

Szemlém során különösen a gyulai oldalon tudunk a felszínen embercsontokat valamint a hát legmagasabb, dűlőút felőli, attól hozzávetőlegesen 50 méterre lévő részén téglá- és habarcsdarabokat megfigyelni. A lelőhely az eleki oldalon a 23. számot kapta.

GYUCHA ATTILA

151. Gyulaj, Kiskúti-völgy

(Tolna megye) Ő, Ró, Kö

A 2000. március 9-én végzett terepbejáráskor a korábbi légi felvételen látszó foltok helyén, a domboldal DK-i sarkában őskori és római kori cserepeket találtunk. A domb DNy-i részén, a patak partjával párhuzamosan középkori falu nyomait találtuk a szántóföldön. A domb D-i, lapos részén több, kemencére utaló vörös foltból is gyűjtöttünk anyagot. A telep talán az egykori Vörösegyház faluhoz tartozhatott.

BERTÓK GÁBOR

152. Gyulakeszi, Csobánchegy romtemplom

(Veszprém megye) Kö, Kú

2000 júniusában rövid régészeti kutatás történt a Csobánchegy északi oldalán álló romtemplomnál. A kutatás csak a templom szentélyére terjedhetett ki.

A templom jelenlegi alakjában kora újkori. A hajó falainak alsó szakasza – a lábazat és felette néhány kősor

mintegy 50–120 cm magasságig – középkori. Az északi fal nyugati szakasza előtt előkerült támpillércsonk alapján felvethetjük, hogy a korábbi, a középkori templom a mainál rövidebb volt. Ez esetben két középkori periódussal is számolhatunk. A korábbi rövidebb hajót toldják meg nyugat felé a második periódusban. Ennek igazolására a templomtér belsejében hosszanti kutatóárok húzása lenne szükséges. Erre a jelen kutatás során nem kerülhetett sor. A középkori periódushoz tartozna a szentélyben előkerült, a nyolcszög három oldalával záródó korábbi szentély.

A napjainkban is látható félköríves záródású szentély kora újkori. Ezt a történeti adatok is alátámasztják. A hajó oldalfalainak felső része többszörösen átépített. A templom Rómer Flóris által látott 19. századi rom állapotához képest is jelentős változások történtek. Ezzel magyarázható, hogy az általa a déli oldalon látott ablakoknak ma már könyöklőjük sem látható. A nyugati falszakasz kiomlásába behelyezett másodlagos kövek feltehetően a templom középkori periódusából származnak. Az ajtó kereteit és a küszöb szintvonalát korábban kutató Máthé Géza és Juan Cabello szóbeli információja szerint az ajtószáraknál faszerkezetes korábbi ajtó lenyomata került elő, noha a Rómer által készített rajzon faragott kőív látható az ajtó gurtija alatt. A 19. századra az ajtó szárköveit már kisedhették, és másodlagosan befalazták őket, a kő záróív még a helyén állt és ehhez készíthettek faszerkezetes ajtót.

A templom környezetében végzett terepbejárás során nagy mennyiségű kora újkori és újkori kerámia került elő, amely a történeti adatokkal egybevégyva bizonyítja a település 19. századig történő meglétét.

KOPPÁNY ANDRÁS

153. Hajdúszoboszló határa

(Hajdú-Bihar megye) U, R, B, LT, Sza, Á, Kö, Kk

A Hajdú-Bihar Megyei Állami Közútkezelő Kht. megbízása alapján terepbejárást végeztünk a 4. sz. főút Hajdúszoboszlót délről elkerülő, ún. D5 jelű szakaszának nyomvonalán, a meglévő főút 199+500-209+620 kilométerszelvényei között. A területen állandó vízfolyás a Kösely-patak, időszakos pedig a Vervölgy.

A terepbejárás során az út nyomvonalán 12 lelőhelyet találtunk.

1. lelőhely: Árkos-halom. Az elkerülő szakasz kiinduló pontjától 1,9 km-re a földút mellett. A környezete fölé 3,5 m-rel emelkedő mesterséges halomnak az útvonalra eső alapterülete 100×80 m. A halmot a Kösely jobb partjától 200–250 m-re emelték. A halom várhatóan a Gödörsíros kurgánok népe által épített sírhalom (kurgán). Felszínén Árpád-kori településre utaló kerámiaanyagot gyűjtöttünk.

1/a lelőhely: Az előző halom lejtőjétől a vasút irányában kb. 200–250 m hosszan az építendő út teljes szélességében, sőt a leletek K-i és Ny-i irányban is 100–150 m-es sávban szóródtak. Az 1. lelőhely folytatásának